"Economic Gains without Environmental Losses"

OGI Update No.3 November 2, 1997

The information bulletin of Organization "Gromadyanska Initsiatyva"(OGI) International
Tel / Fax: +380 44 2538470 E-mail: office@ogii.org Web-page: www.ogii.org

---

SOFIA+3 Project:

Критерії оцінки прогресу в розробці Національних Планів Дій з охорони навколишнього середовища (НПДОНС) або на що необхідно звернути особливу увагу під час оцінки НПДОНС

Нижченаведені критерії є переробленим варіантом критеріїв, представлених в документі "Рамка для розробки НПДОНС". Вони були перероблені після 3-ої Конференції "Довкілля для Європи" (Софія, 23-25 жовтня 1995) в процесі консультацій з Координаторами НПДОНС та затверджені Цільовою групою ПДОНС, Організація Економічного Спіробітництва та Розвитку (ОЕСР).

1. Розробка НПДОНС

- **Ранжування дій за ступенем важливості (встановлення пріоритетів)**

  Розробка та застосування критеріїв
  Аналіз даних з охорони навколишнього середовища, економіки та охорони здоров"я
  Визначення та аналіз проблем
  Ранжування проблем
  Аналіз користі вкладення коштів та рішення по ефективності використання коштів

- **Ступінь консультативного процесу**
  В рамках міністерства навколишнього середовища
  З іншими міністерствами
  З органами місцевої влади
  З неурядовими організаціями, приватним сектором та громадськістю
  При наявності, координація з іншими планами або ініціативами (національне екологічне планування та ін.)

- **Рівень політичної підтримки НПДОНС (екологічні органи влади, схвалення Кабінетом Міністрів або Парламентом)**

- **Процес НПДОНС**

  Наскільки він є інституціалізованим
  Ступінь зовнішньої участі

2. План впровадження/втілення

- Встановлення кінцевої мети по покращенню навколишнього середовища
- Ясність та вимірність мети
- Бюджетне охоплення
- Інвестиційний план
- Деталізація політичних/інституційних змін
- Графік впровадження/втілення

- Забезпечення моніторинга та оцінки

3. Впровадження/втілення

- Вжиті заходи: стимулюючі, інституційні, інвестиційні
- Фінансування: вишукуване; під зобов"язання; сплачене
- Підтримка від секторальних міністерств, приватного сектора/промисловості та інших груп; їх дії
- Стратегії та альтернативи по вирішенню проблем втілення
- Моніторинг та оцінка

4. Результати - в термінах покращення навколишнього середовища

Додаткова інформація по критеріям оцінки НПДОНС в країнах ЦСЄ/ННД

Координатори Програми Дій для Центральної та Східної Європи з охорони навколишнього середовища (ПДОНС) та НПДОНС відзначають, що немає ні, так званого, "штампу" для розробки НПДОНС, ні єдиного методу розробки НПДОНС, і встановлена мета найкраще визначається кожною із країн в їх особистому контексті.

Оцінка прогресу НПДОНС повинна починатися з розуміння національної мети та вжитих заходів для її досягнення. В то й же час, робота з Координаторами НПДОНС показує, що процеси НПДОНС є досить подібними, щоб обмінюватись рядом загальних елементів. З цієї точки зору, питання, надані нижче, розділені на дві частини:

А. Національна Перспектива: В першій секції наголос ставиться на розуміння конкретної мети, яку країни ЦСЄ/ННД поставили для себе, та їх прогрес в досягненні цієї мети.

Б. Порівняння процесу НПДОНС: У другій секції представлена серія питань, що пояснюють критерії, представлені в Додатку 1, що допоможе секретаріату зібрати порівняльну інформацію про процес, пов"язаний з НПДОНС в країнах ЦСЄ/ННД.

А. НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Незалежно від конкретної мети, визначеної в НПДОНС, якими були стратегічні цілі, які ви планували досягти, коли було прийняте рішення розробити НПДОНС (наприклад, почати процес планування, визначити екологічні пріоритети генерувати консенсус всередині уряду, мобілізувати ресурси та ін.)? Якщо так, то як?

Які критерії, на ваш погляд, є найбільш придатними для оцінки успіху НПДОНС (наприклад, покращення стану навколишнього середовища, найкращі політики, найбільш ефективні інституції та ін.)?

Використовуючи ці критерії, як би ви оцінили процес?

Що є основним в цілому?
- досягнення;
- перешкоди;
- проблеми майбутнього

Б. ПОРІВНЯННЯ ПРОЦЕСУ НПДОНС

1. Розробка НПДОНС

Ранжуваня дій за ступенем важливості (встановлення пріоритетів)
Ця секція, в основному, пов"язана з аналітичною підтримкою НПДОНС - критеріями, даними та методами, що використовуються для встановлення пріоритетів та які організаційні структури були/є відповідальними за ці задачі?

Розробка та застосування критеріїв

- Які критерії були застосовані для встановлення пріоритетів (список із декількох прикладів)?
- Яким був процес досягнення консенсуса по критеріям для встановлення пріоритетів?
- Які були основні перешкоди у визначенні загальних критеріїв для встановлення пріоритетів?

Аналіз даних

- Які типи даних (з охорони навколишнього середовища, економіки та охорони здоров"я) були проаналізовані?
- Чи були дані адекватними для розробки НПДОНС? Якщо ні, що є основними прогалинами/проблемами?
- Хто приймав участь в здійсненні такого аналізу?

Визначення та аналіз проблем

- Які найбільш термінові екологічні проблеми були визначені (назвіть перші три)?
- Чи були встановлені основні причини пріоритетних проблем?
- Які аналітичні засоби (аналіз ризику, економічний аналіз, аналіз проблем здоров"я, техніка встановлення пріоритетів) застосовувались для визначення проблем та аналізу? Якщо не застосовувались, то чому?
- Хто проводив аналіз?

Ранжування проблем

- Чи були проблеми або пріоритетні дії ранжовані?
- Які використовувались критерії або механізми?

Аналіз користі вкладених коштів та рішення по ефективності використання коштів

- Чи проводився який-небудь аналіз користі вкладів / ефективності використання коштів, необхідних для досягнення поставлених цілей або вжитих заходів (будь ласка, надайте приклади)?
- Чи впливав цей аналіз (інформація) на відбір пріоритетів або дій? Якщо так, то як?

Ступінь консультативного процесу
Ця секція має відношення до консультацій, які підтримували розробку НПДОНС. Обговорюються питання:

- Як приймали участь у розробці НПДОНС такі групи як: неекологічні міністерства, регіональна/місцева влада, НУО, приватний сектор та ін.)?
- Яким чином консультативний процес сприяв визначенню пріоритетних екологічних

проблем / цілей екологічної політики? Які виникли проблеми?
- Яка ступінь консенсуса була досягнута серед різних груп?

Більш детально:

В рамках міністерства навколишнього середовища

- Чи мав НПДОНС успіх у встановленні пріоритетів серед та всередині різних середовищ (повітря, вода, відходи, біорізноманіття та ін.)?
- Якими були механізми для досягнення консенсуса? Які виникли проблеми?

З іншими міністерствами

- Як і коли приймали участь в розробці НПДОНС інші міністерства?
- Чи мав вплив процес консультацій на вибір пріоритетих проблем / цілей екологічної політики? Якщо так, то як?

З органами місцевої влади

- Як і коли приймала участь у розробці НПДОНС регіональна/місцева влада?
- Чи мав вплив процес консультацій на вибір пріоритетних проблем / цілей екологічної політики? Якщо так, то як?

З неурядовими організаціями (НУО), приватним сектором та громадськістю.

- Як та коли НУО, приватний сектор та громадськість приймали участь в розробці НПДОНС?
- Чи вплинув процес консультацій на вибір пріоритетних проблем / цілей екологічної політики? Якщо так, то як?

При наявності, координація з іншими планами чи ініціативами (національне екологічне планування та ін.)

- Як НПДОНС інтегрується з макроекономічними та секторальними програмами? Чи приймались до уваги аспекти охорони довкілля за участі екологічної влади у виробленні політики в аграрному секторі, транспорті, приватизації, енергетиці?
- Яким був зв"язок НПДОНС з іншими ініціативами, що програмуються, а саме, з програмами стійкого розвитку, та регіональними / глобальними екологічними ініціативами?

Рівень політичної підтримки НПДОНС (екологічні органи влади, схвалення Кабінетом Міністрів або Парламентом)

- Якою була роль Міністерства охорони навколишнього середовища в розробці НПДОНС?
- Чи були інші політичні двигуни прогресу?
- Яку роль відігравали члени Парламенту в розробці НПДОНС?
- Чи був НПДОНС схвалений Кабінетом Міністрів/Парламентом/Президентом?
- Чи впливали на розробку НПДОНС інші фактори в розумінні політичних екологічних зусиль (наприклад, зміни в уряді, рівень громадського інтересу та ін.)?

Процес НПДОНС

- Наскільки він є інституціалізованим?
- Чи є окрема організаційна одиниця з адекватними ресурсами для підтримки розробки НПДОНС (деталізуйте)? Якщо так, якими є механізми по координації діяльності по НПДОНС з іншими частинами Міністерства охорони навколишнього середовища?

Ступінь зовнішньої участі

- Яка роль зовнішньої підтримки?
- Хто підтримує розробку НПДОНС з-за кордону і в якій формі?
  Яким буде удар по розробці НПДОНС, коли закінчиться зовнішня підтримка?

2. План впровадження/втілення

Встановлення кінцевої мети по покращенню навколишнього середовища

- Чи була кінцева мета встановлена кількісно чи якісно?

Ясність та вимірність мети

- Чи були розроблені конкретні, вимірні, реалістичні задачі та кінцева мета для кожної із цілей політики (надайте приклади)?

Бюджетне охоплення

- Чи був на цій стадії який-небудь аналіз доступних фінансових ресурсів / альтернативних джерел / механізмів генерування коштів? Які джерела є ключовими для фінансування пріоритетних проблем?

Інвестиційний план

- Чи був підготовлений інвестиційний план? Чи був він розроблений на національному рівні?
- Як були мобілізовані для участі в діях зацікавоені групи на регіональному / місцевому рівнях?
- Чи проводився аналіз екологічної ефективності та економчної здійсненості запропонованих дій?
- Чи порівнювалось це з доступними фінансовими ресурсами?
- Чи були розглянуті альтернативні дії?

Деталізація політичних/інтитуційних змін

- Чи пропонує НПДОНС політичну/інституційну реформи, що необхідні для встановлення причин пріоритетних проблем (наведіть приклади)?
- Які конкретні кроки робляться для досягнення цих цілей?
- Які інструменти політики розглядаються як найбільш важливі для досягнення цілей НПДОНС (регуляторні, економічні інструменти, інформація, інвестиції)?

Графік впровадження/втілення

- Чи був підготовлений графік для запропонованих дій?
- Чи розглядався фазовий підхід (надайте приклади, якщо є)?

3. Впровадження/втілення

Вжиті заходи

- Надайте декілька прикладів заходів, які було здійснено згідно рекомендаціям НПДОНС в галузі законодавства, політичних інструментів (регулюючі, економічні інструменти), інформації, нових чи покращених інституцій, інвестицій.

Фінансування: вишукуване; під зобов"язання; сплачене

- Які ресурси і з яких джерел були отримані/позичені для досягнення цілей НПДОНС?
- Чи були які-небудь проблеми із забезпеченням доступності виявлених фінансів, ресурсів та оплати (наведіть приклади)?

Підтримка від секторальних міністерств, приватного сектора/промисловості/ та інших груп; їх дії

- Які були здійснені дії секторальними міністерствами, приватним сектором/промисловістю та іншими групами для досягнення цілей НПДОНС (наведіть приклади)?

  Стратегії та альтернативи по вирішенню проблем втілення
  - Які є механізми для вирішення труднощів в процесі втілення узгоджених дій?

  Моніторинг та оцінка
  - Що було зроблено для того, щоб здійснювався моніторинг НПДОНС? Які інституції були задіяні?
  - Яким є опосередкований / прямий вплив екологічної інформаційної діяльності на корекцію цілей НПДОНС?
  - Яка роль зацікавлених груп в прогресі моніторинга та забезпечення зворотнього зв"язку з питань ефективності НПДОНС (наведіть приклади)?
  - Чи був НПДОНС допрацьований / удосконалений в результаті моніторинга /оцінки? Якщо так, то як?

4. Результати - в термінах покращення навколишнього середовища.

- Чи можете ви навести декілька прикладів покращення умов навколишнього середовища в результаті відповідних політик або інвестицій?
- Чи були змінені пріоритети НПДОНС в світлі досвіду втілення та змін, що спостерігаються у навколишньому середовищі?
- Чи були змінені цілі?
- Чи змінились інституційні перетворення? Чи з"явились нові зацікавлені групи?

Copyright © 1997 - OGI International All Rights Reserved